

zóinak. Nekik elsősorban. De nagyfontosságúak az emberiség és az általános emberi kultúra megismeréséhez is. Ezért kívánunk az egész sorozatnak sikeres és gyors folytatást.

Szilás László

Dr Dienes Valéria: *Hajnalvárás*. 406 o. — *Miénk az Idő*. 480 o. — Szent István Társulat, Bp., 1983.

A Szent István Társulatnál jelent meg Dienes Valéria filozófusnő két posztumusz kötete. A *Hajnalvárás* lelki-lelkiségi, a *Miénk az Idő* inkább filozófiai elmélkedések gyűjteménye. Szerencsére a kicsit később megjelent *Hajnalvárás* elején olvashatjuk — bevezetés helyett — Belon Gellért búcsúbeszédét, ezt a miniatűr portrét a 100. évében 1978. június 8-án elhunyt Dienes Valériáról, valamint az ugyancsak Belon Gellért által készített, hangszalagra vett beszélgetést, amelyben „Vali néni” elmondja élettörténetét. Így azok is jobban megismerhetik a szerzőt, akik alig hallottak róla, vagy talán csak azt a híres beszélgetést hallották-látták 1975-ben a televízióban, amelyet Vitányi Iván készített Dienes Valériával, de amely csak életének egyik oldalát, a „külsőt” mutatta be. A most közzétett írások feltárják lelkét, nyugodtan mondhatnánk: misztikáját. Lényegében élete utolsó két évtizedének terméséből válogattak. Mert a korábbi Bergson- és Locke-fordító, a neves filozófusnő, korábban Babits iskolatársa és barátja és Bergson párizsi kurzusainak hallgatója, Prohászka Ottokár lelki leánya és szellemi partnere, hosszú ideig nem írt. Kb. 1957 körül kezdte el lejegyezni eszmélődéseit, elmélkedéseinek gyümölcsét. Később — Bergson és Prohászka szellemiségével átítatva — örömmel fedezte fel Teilhard de Chardin-t; fordított is tőle. (Egy Teilhard-válogatást az ő fordításában 1969-ben tett közzé a Szt. István Társulat „Hit az emberben” címmel.) — Dienes Valéria filozófiai eszmélődéseit olvasva az az ember benyomása, hogy Bergson-Prohászka-Teilhard szelleme-eszmélődése együtt hatott rá, de ezeket a hatásokat nagyon eredeti módon asszimilálta, továbbgondolta, sajátosan „átszűrte” a saját lelkén és eszméletén. Kitűnő érzékkel új filozófiai szaknyelvet is teremtett. A belső életéről szóló vallomások pedig (itt szinte minden az Eukarisztia átélitka körül forog) azt a keresztényt mutatják be, aki — hatalmas filozófiai tudással is — egészen egyszerű imádó-imádkozó tudott lenni, olyan „kicsike”, mint bármelyik rózsafűzért pergető kis anyóka. Gyermekek-lélek, a szó evangéliumi értelmében. Dienes Valéria most megjelent két posztumusz kötete gazdag anyagot ad az elmélkedéshez és az eszmélődéshez. Köszönjük Belon Gellértnek és a Rozgonyi házaspárnak a válogatást-szerkesztést, a Szent István Társulatnak pedig a kötetek megjelenését.

Szabó Ferenc

Thomas Merton: *Hét lépcsős hegy*. 1981, 404 o. — *A csend szava*. Válogatás műveiből. 1983, 472 o. Mindkettő: Szent István Társulat, Budapest. Fordította ill. összeállította Lukács László.

Lukács László és a kiadó jóvoltából rövid időn belül a nagy trappista írónak két elegáns kiállítású, vaskos kötete jelent meg hazánkban. Helyes fokozatossággal először életútjával, egyéniségével ismerkedhetett meg az olvasóközönség önéletrajzán keresztül. Ez az életút izgalmasan érdekes és tanulságos a mai embernek. Történelmileg valósággal gyűjtölcensébe fogja a század első évtizedeinek szellemi áramlatait és társadalmi életét, hiszen a nyugtalan kereső mindent végigpróbált. Lélektanilag pedig a bűn és kegyelem harcának drámáját követhetjük benne nyomon kíméletlen őszinteséggel. A drámából sohasem lesz idill, hiszen előző életének seibeit és terheit akkor is magán hordja, amikor az Isten győzött benne. De éppen így ismerheti meg „a megégett emberek Krisztusát” (a recenzor szerint a „burnt men” ezt jelenti, nem pedig „lángra gyulladt”-at, 394. o.), így érezhetik közel magukhoz azok is, akiket megperzselt a bűn, a szenvedély, a kétely.